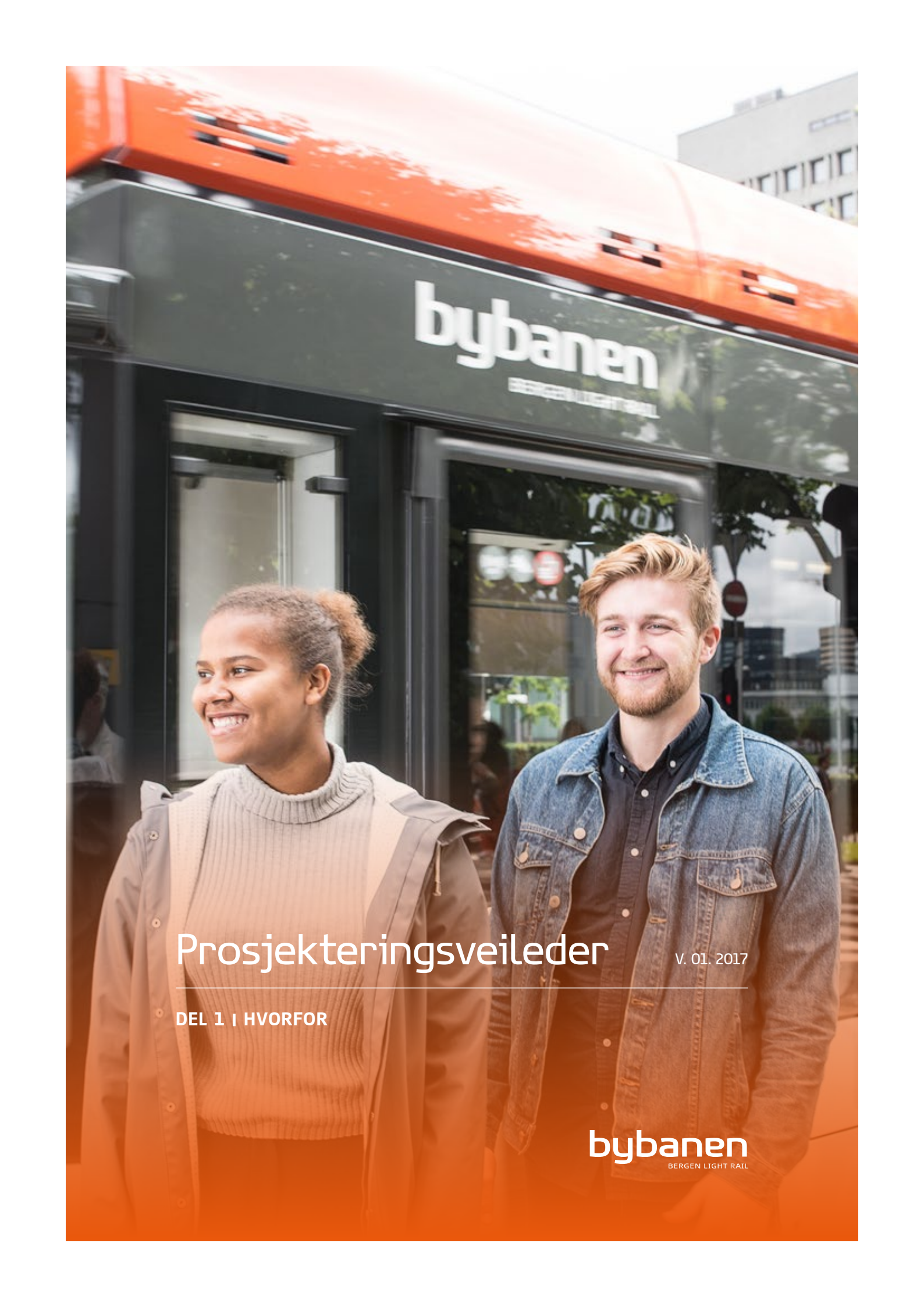

A young woman with dark hair in a bun and a young man with a beard and blonde hair are smiling and looking towards the left. They are standing in front of a modern train stop with large glass windows and an orange roof. The word "bybanen" is visible on the side of the building.

bybanen
BERGEN LIGHT RAIL

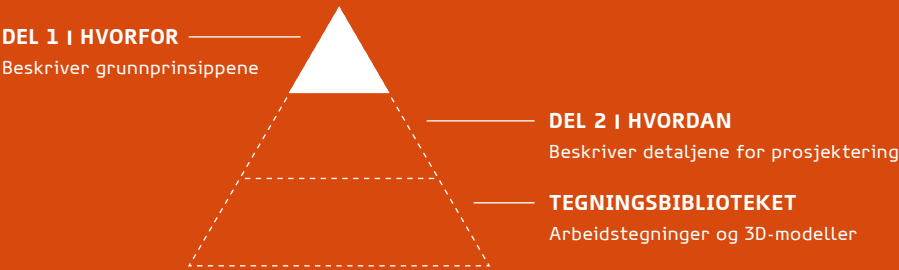
Prosjekteringsveileder

V. 01. 2017

DEL 1 | HVORFOR

bybanen
BERGEN LIGHT RAIL

Å bygge Bybanen er et stort felles prosjekt som krever mange ulike fagfelt — alle like viktige. Denne veilederen oppsummerer hva det er som gjør Bybanen til en suksess. Her finner du hvordan vi bygger vår bane, og hvorfor akkurat slik.

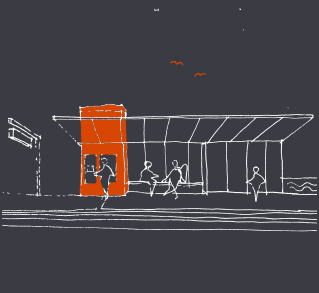
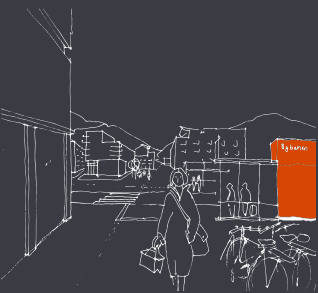

MANUALENS FORMÅL OG STRUKTUR

Hele prosjekterings- og utbyggingsoppdraget og alle involverte aktører er med på å skape den gode reiseopplevelsen. Derfor er det viktig at du som en av de involverte aktørene har forståelse for hvordan ditt arbeid og ditt fag påvirker de andre fagene, det ferdige resultatet og ikke minst den reisendes opplevelse av Bybanen.

Denne veilederen er organisert med utgangspunkt i hvordan reisen skal oppleves; lett, enkel, forutsigbar og tilgjengelig gjennom alle reisens faser. Når du finner frem, når du venter, når du reiser og når du kommer frem.

VÅRT LØFTE	
Et løfte om en lettere hverdag	4
BYBANENS MERKEVARE	
Lett, enkel, tilgjengelig og forutsigbar	6
EN SUKSESS	
Banen vår	12

ORIENTERINGEN	HOLDEPLASSEN	BANEN I LANDSKAPET	OMRÅDET RUNDT
			
Når du finner frem	Når du venter	Når du reiser	Når du kommer frem
Bybanen skal være lett å se i bybildet.	Holdeplassen skal være Bybanens håndtrykk.	Bybanen skal være der folk er.	Holdeplassen skal skape god kontakt med omgivelsene.
19	27	39	49

Bybanen skal gi menneskene som reiser kollektivt i Bergen en lettere hverdag. Derfor har vi en strategi som setter brukeren i sentrum for hele utformingen av Bybanen.

BRUKERNE I SENTRUM

Å sette brukerne i sentrum og skape en lettere hverdag handler om at Bybanen har gjort det lett og raskt å ferdes i byen. Med Bybanen kan vi vite når vi kommer frem. Mange avganger i timen og holdeplasser med korte avstander til de mange daglige gjøremål, gjør at du kan være sikker på at Bybanen er nær der du er.

Alt som planlegges og bygges i forbindelse med Bybanen skal sette brukeren i sentrum.

FOR ALLE

Å sette brukeren i sentrum og skape en lettere hverdag handler også om alt det som planlegges, prosjekteres og bygges i forbindelse med Bybanen. Bybanen er designet slik at den er brukervennlig for oss alle, uansett om du sitter i rullestol, har med deg barnevogn, er blind eller har vært ute å syklet i fjellet og tar siste etappen hjem med Bybanen. Leskurene er lette og transparente, glir godt inn i bybildet, og forstyrrer ikke den frie utsikten. På terminalene er det lagt til rette for et godt bytte mellom buss og bane.

Bybanen setter spor

Bybanen hadde i 2016 mellom 40 000 og 50 000 reisende på en vanlig hverdag.

Hver krone brukt på bybaneutbygging gir ca 20 kroner i nærings- og boliginvesteringer langs traseen.

Kollektivandelen på reiser mellom bydelene i "sørkorridoren" økte fra 19 % i 2008 til 28 % i 2013.

Prisene for boliger langs Bybane-traseen stiger mer enn ellers i Bergen.

Det å skape en lettere hverdag har ikke bare gitt oss et prisvinnende transportsystem. Bybanen har blitt en byutviklingsmotor. Den har bidratt til nye bydeler, nye boliger, nye steder å dra til og nye steder å høre til. Kort sagt har Bybanen påvirket hverdagen i Bergen langt utover det vi kunne forvente.

ENKELT Å FINNE

Den tydelige oransje signalfargen, som er blitt en markør for offentlig transport i hele byen, er designet for å møte brukerens behov for å enkelt og effektivt å finne frem til holdeplassene.

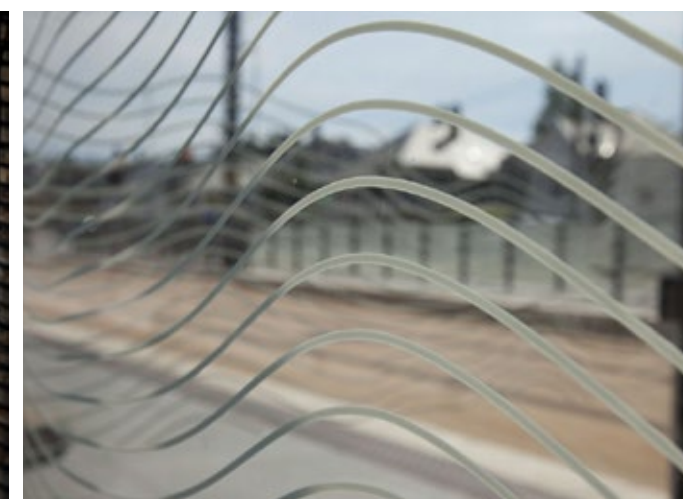
Bybanens merkevare er mye mer enn logoen vår og den grafiske profilen. Vår merkevare er et løfte om å skape "en lettere hverdag" i alt vi gjør. Bybanen skal alltid være lett, enkel, tilgjengelig og forutsigbar. Arbeidet med Bybanen skal ivareta den identiteten og merkevaren som er etablert gjennom årene.

REISEOPPLEVELSEN BYGGER MERKEVAREN

Merkevaren etableres gjennom helhetsopplevelsen en får når en reiser. Alle kontaktpunkt man møter er med på å bygge merkevaren. Fra man venter i leskuret til man kjøper billett, sitter på banen eller ser den hvite linjen i landskapet.

HØYE FORVENTNINGER

Etter flere år med Bybanen har brukerne klare forventninger til hvordan reiseopplevelsen bør være. De forventer at Bybanen alltid er lett, enkel, tilgjengelig og forutsigbar å reise med. Dette må vi alltid leve opp til. Hver gang vi tar en beslutning må vi alltid spørre oss selv: Er dette lett, enkelt, tilgjengelig og forutsigbart? Kun når vi kan svare ja på alle fire punktene, forsetter vi å styrke Bybanens merkevare.

Noen av Bybanens byggesteiner og visuelle verktøy.

Alt vi gjør skal bidra til at Bybanen forblir lett, enkel, tilgjengelig og forutsigbar.

FORUTSIGBAR

At Bybanen er forutsigbar handler om at brukerne kan stole på at de kommer avsted og frem i tide. Det handler om å være gjenkjennelig og om brukernes forventning. Med den oransje identitetsfargen og faste designprinsipper for holdeplasser, omgivelser, vogner og uniformer sikrer vi at Bybanen er forutsigbar og gjenkjennelig i alle møter med brukerne.

TILGJENGELIG

Bybanen er en del av brukernes hverdag. Den skal være synlig i bybildet og tilgjengelig for alle. Derfor er Bybanen bygget ut fra et bærende prinsipp om universell utforming i alle ledd av reisen. Trinnfri ankomst, ledelinjer og sanntidsinformasjon er viktige faktorer. Holdeplassene plasseres nær boliger, arbeidsplasser, servicetilbud og annen infrastruktur. Bybanen gjør byen tilgjengelig for alle brukere, med enkel tilkomst direkte fra holdeplassene.

ENKEL

Alt omkring Bybanen er holdt i et enkelt og tydelig formspråk. Det gjør den enkel å bruke og enkel å forstå. Den hvite linjen og den oransje skiven, gode gangforbindelser og sanntidsinformasjon, er noe av det som gjør at det er enkelt å få overblikk og finne frem til Bybanen. Holdeplassene tilrettelegges slik at det skal være enkelt å skifte mellom buss, sykkel og bane. Banen skal også være enkel å drifte og vedlikeholde.

LETT

Bybanen er kjent for sitt åpne design – fra de lyse, åpne vognene med store vinduer og godt utsyn, til de transparente leskurene og den synlige, åpne banetraseen som går gjennom landskapet. For at Bybanen skal kunne bidra til en lettere hverdag må vi sørge for lett tilkomst og funksjonelle holdeplasser. Uansett hvem brukerne er, og hvor de møter Bybanen, skal det alltid føles lett og oppløftende å reise med oss.

Fem på gaten om Bybanen

"Hvis jeg skal reise noen sted og velger Bybanen så gjør jeg det litt for at det er trivelig, og så er det rimelig og så kommer du deg for eksempel helt ut til flyplassen, det er veldig kjekt."

Morten Kjerstad

"Det beste med Bybanen er at det er barnevennlig så jeg kan bare trille inn med barnevognen, og den går ganske ofte og det er bra, og den går også sent om kvelden."

Anne Baumann

"Når jeg har lyst å dra til byen tar jeg bare min bag, går til holdeplassen og venter på Bybanen."

John Ngango

"Det beste med bybanen det er jo at den går veldig stille og så er det veldig hyggelig med de små trullerumpene som blir sunget for hvert stopp og navnene på stoppene og sånn, veldig koselig."

Stinebeth Bjerknes Storjohann

"Som en helhet er den effektiv. Den går der den skal og bruker ikke så veldig lang tid. Når den ikke kræsjer, når det ikke er tekniske problemer, så er den veldig forutsigbar."

Hege Kyte

#bybanen

"Digg å bare kunne gå rett inn på Bybanen når man kommer hjem fra ferie!"

Hentet fra Instagram

BANEN VÅR — EN SUKSESS

De beste merkevarene skaper verdi for brukerne i alle kontaktpunkt. Dette har Bybanen lyktes godt med. Drømmen om at Bybanen skal være "Banen vår" har drevet utviklingen. Når vi ser hvordan bergenserne har tatt banen til seg, kan vi konstatere at drømmen har gått i oppfyllelse. Banen er vår.

FORUT FOR SIN TID

Bybaneprojektet startet med en internasjonal designkonkurranse. Utlysningen av konkurransen ba om en helhetlig og tverrfaglig tilnærming til oppgaven. Vinnerteamet svarte med å sette brukeren i sentrum og ha en helhetlig merkevaretankegang i sitt utkast. I 2006 var dette banebrytende tanker. Resultatet har skapt høye forventninger til Bybanen. Ved å følge denne manualen sikrer vi, at alt vi gjør lever opp til standarden som er satt, og hjelper til å innfri de høye forventningene.

BERGENS VIKTIGSTE VERKTØY

Bybanen er det viktigste verktøyet for byutvikling i Bergen. Den er både ryggraden i kollektivsystemet og premissgiver i utviklingen og fortettingen av Bergen. Dette er stadfestet i kommunedelplanen og er et fundament for all regulering.

BYBANENS EIERE OG FORVALTERE

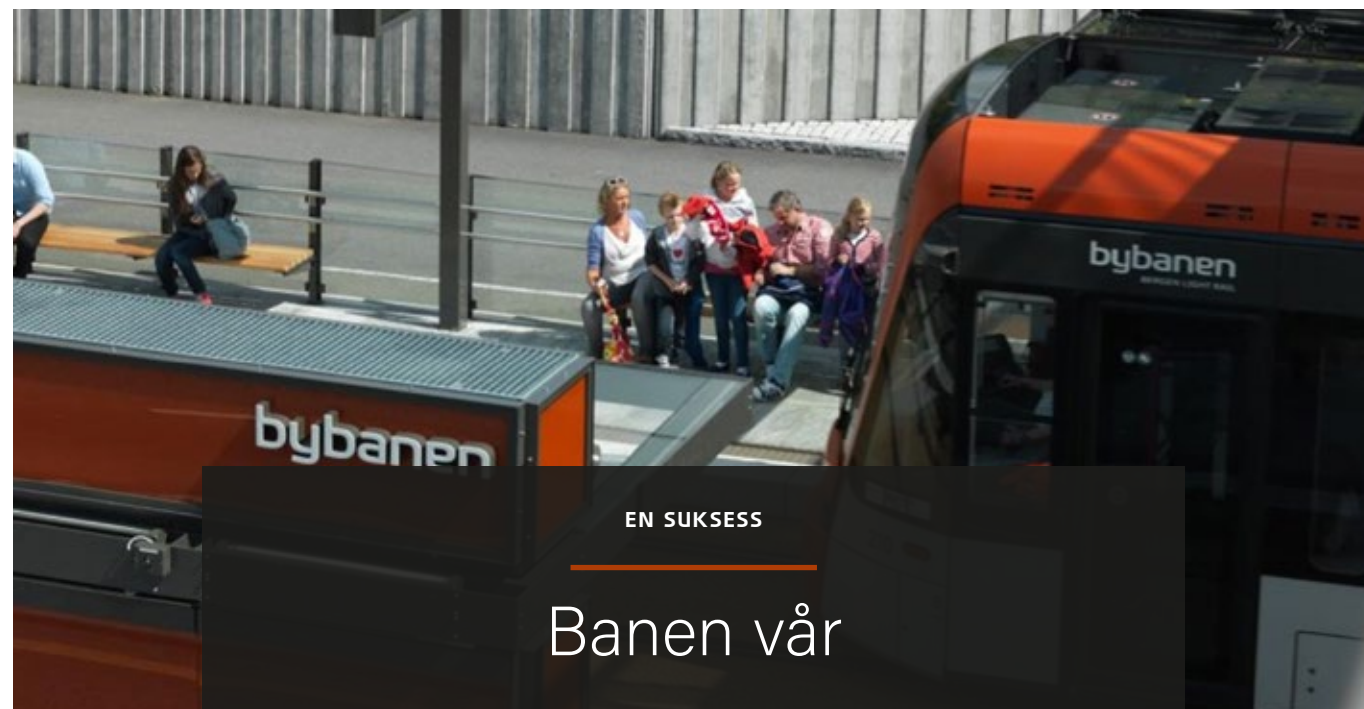
Bybanen forvaltes av flere organisasjoner. Alle aktørene bidrar i fellesskap til at Bybanens merkevare ivaretas, styrkes og vedlikeholdes.

FAGENE SOM BYGGER BYBANEN

Å bygge en prisvinnende bybane krever et tverrfaglig team. Alle de ulike fagene er viktige for å ivareta den gode reiseopplevelsen. Bybaneprojektet har høy kompleksitet som involverer svært mange fagområder, deriblant byplanlegging, arkitektur og landskap, ulike ingeniørfag som baneteknikk, konstruksjon, elektro, vei, vann og avløp.

I En prisvinnende bane krever et tverrfaglig team.

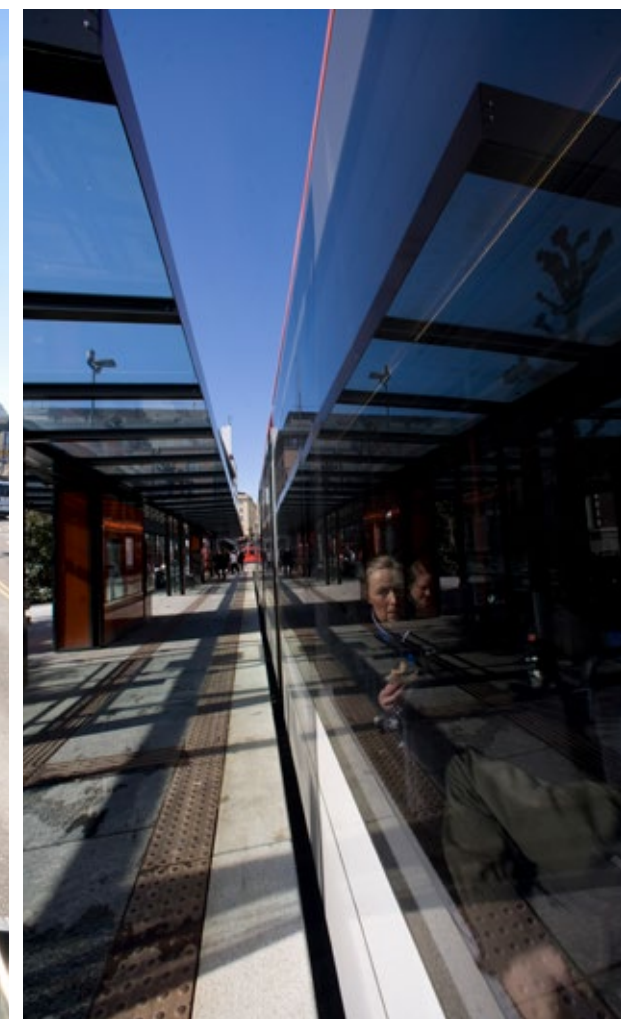
Brukerens opplevelse av Bybanen defineres av alle Bybanens bestanddeler; fra farger, materialer og overflate til lyden fra vognene, fra leskurets detaljer og beskyttelse, til kjøreledningens linje gjennom landskapet.

SAMMEN BYGGER VI HELHETEN

Alle som arbeider med Bybanen, fra de små detaljer til de store konstruksjoner, er med på å bygge helheten. Hver minste arbeidsdetalj alle fag gjør er viktig. Bybanens merkevare er avhengige av at alle som arbeider med banen skaper den med like stor stolthet; de som planlegger, prosjekterer, bygger, drifter, opererer, administrerer og markedsfører. Alle forvalter vi merkevaren Bybanen.

BANEN FOR ALLE

Universell utforming er et bærende prinsipp i Bybanens helhetlige løsning, brukt aktivt for å skape følelse av en lett, tilgjengelig, forutsigbar og enkel bane for alle.

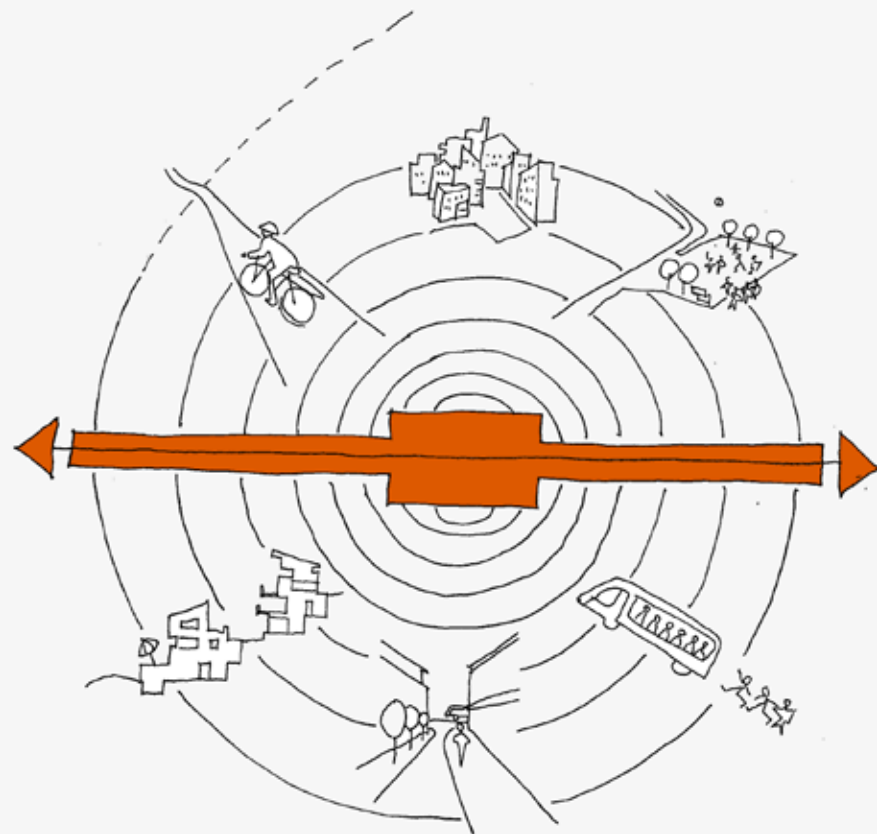

Bybanens universelle utforming var pionerarbeid, og er premiert med Innovasjonsprisen for universell utforming.

Universell utforming er mer enn ledelinjer. Det handler også om å skape forutsigbarhet og gjenkjenning gjennom hele reisen; fra forberedelser, billett kjøp, ventesituasjon, av og påstigning til vognenes innredning og betjeningens uniformer.

Helhetlig design, trinnfri adkomst, lys/lyd markering ved dører, god informasjon og romslighet i vognen er bare noe av det som gjør det lett for alle å trives på banen.

Helhetsløsningen

14

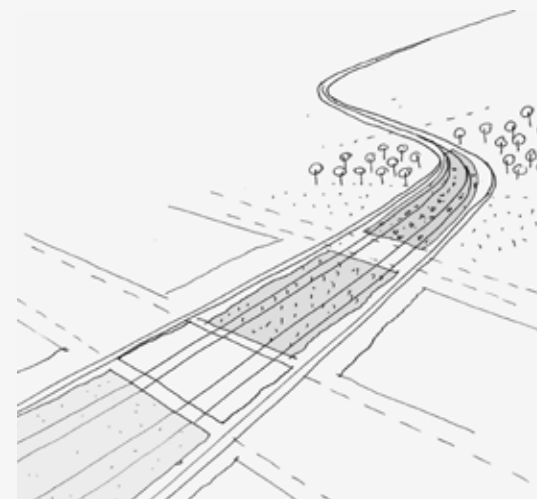
BYBANEN BYGGER BYEN

Bybanen går i dagen, der byen er, der folk ferdes og der byen kan utvikles. Den konsentrerer byutviklingen og er en naturlig del av landskapet og byrommet. Banen kobler bydelene sammen. Den er både et transportsystem og motor for byutvikling i Bergen.

Bybanen går gjennom byens ulike landskaps- og byrom, og binder bydelene sammen. Den består av tre hovedelementer, traseen, holdeplassene og vognene.

EN ÅPEN LØSNING

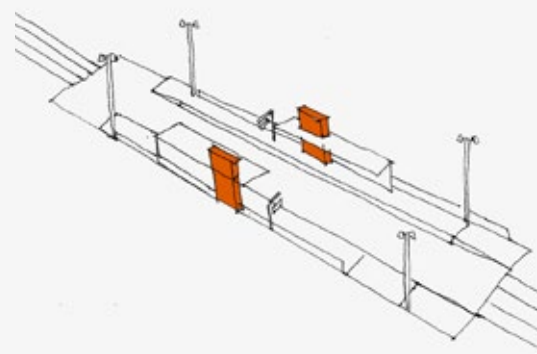
Bybanen er et sporvognssystem som går i egen trasé over bakken. Den har forkjørsrett og prioritet i kryss.

TRASEEN

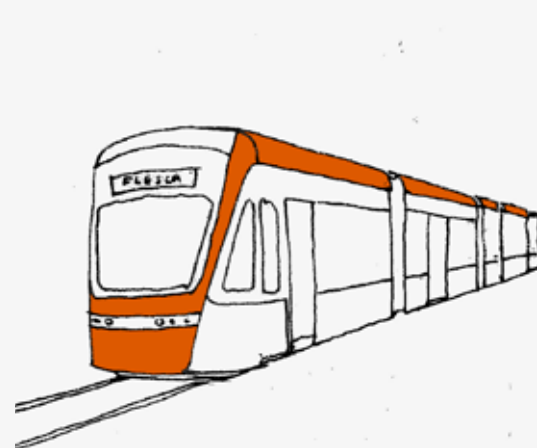
Traseen går primært i dagen og utformes som en naturlig del av bylandskapet. Den består av sporet, den hvite linjen, kjøreledningsmastene, belysning og ulike tilpasninger til landskapet den går gjennom. Når du reiser med banen har du godt utsyn til omgivelsene og Bergens skiftende landskap.

15

HOLDEPLASSEN

Holdeplassene er lett tilgjengelige, godt synlige og sentralt plassert i bydelene. De består av plattform, den oransje skiven, leskur, ledelinjer, belysning og møblering. Holdeplassene gir deg nok le for vind og vær, og nok informasjon til at ventetiden oppleves trygg og blir forutsigbar.

VOGNENE

"Den oransje snuten" gjør vognene lett gjenkjennelige og godt synlige i bybildet. Fargesettingen av vognsettene styrker den universelle utformingen og gjør banen mer tilgjengelig. Den mørke stripen og de mørke dørene gjør at døråpningene lyser opp når de åpnes. Dermed er det enklere å se hvor du skal gå på banen.

Prisvinnende bane

Bybanen har vunnet en rekke priser og utmerkelser.

INNOVASJONSPRISEN FOR
UNIVERSELL UTFORMING
2015

Bybanen vant Innovasjonsprisen for universell utforming i kategorien transport, 2015. Prisen deles ut av DOGA (Design og Arkitektur Norge), og hedrer virksomheter, designere og arkitekter som på en nyskapende måte har utviklet produkter, tjenester og omgivelser som bidrar til et mer inkluderende samfunn. Prisen ble delt ut av Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne.

Juryen begrunnet tildeling med at universell utforming har vært en grunnleggende forutsetning for utviklingen av Bybanen. Den er det første baneanlegget i Norge som er utformet på en helhetlig måte. *”Bybanen er et modig, innovativt prosjekt i norsk målestokk. Den tilbyr en transportløsning som alle kan bruke på en likeverdig måte. Bybanen har oppfylt ambisjonen om å bli bergensernes foretrukne offentlige transportmiddel, og påvirker bybildet på en positiv måte.”*

ÅRETS ANLEGG
2013

Bybanens 2. byggetrinn, mellom Nesttun og Lagunen, ble kåret til Årets anlegg for 2013 av fagpressen Byggeindustrien. *”Et fremragende, fremtidsrettet og komplisert byutviklingsprosjekt som er gjennomført på en overbevisende måte. Muliggjort ved et spleiselag mellom stat, fylke, kommunen og trafikantene ved bompenger.”* Bybanen er betraktet som et prosjekt som har stor nytteverdi. Det har kvaliteter i seg som gjør at det har varige verdier. Det er et prosjekt som skal vare veldig lenge og har av den grunn i seg gode kvaliteter. Samspillet mellom fylkeskommunen, Bybanen Utbygging og entreprenørene har vært utført på en god måte og det er et prosjekt med god miljøverdi. Prisen er en hedring fra bransjen om at en har gjort et godt stykke arbeid.

BYMILJØPRISEN
2013

Statens bymiljøpris, også kjent som Bymiljøprisen er en arkitekturpris og miljøpris innenfor byutvikling som gis til kommuner og kommunale prosjekter som *”Samarbeider godt med myndigheter, næringsliv og frivillige organisasjoner og tar en ledende rolle i arbeidet for en bærekraftig utvikling og forbedring av bymiljøet.”* Miljøvernminister Bård Vegar Solhjell delte i 2013 ut Statens Bymiljøpris til Bergen kommune for bybaneprojektet.

”Bergen fremstår som en by med klare visjoner for infrastruktur og transport, og har tydelige planer for kollektivtransport, sykkelveier og gående” heter det i vurderingen. *”Gjennom en målrettet og klar strategi viser hvordan en stor norsk by kan utvikle bymessige boliger med god tetthet og samtidig en menneskelig målestokk i tilknytning til en senterstruktur knyttet til bærekraftig infrastruktur som utbygging av Bybanen.”*

KOLLEKTIVTRAFIKKPRISEN
2012

Kollektivtrafikkprisen, som årlig deles ut på Kollektivkonferansen, tildeles beste tiltak, løsning eller ambassadør for kollektivtrafikken i Norge. I 2012 ble prisen tildelt Bybanen.

Juryen vektla at Bybanen har gitt et løft til kollektivtrafikken i Bergen og lyktes med å tiltrekke seg nye kundegrupper. Grunnprinsippene fra Bybanen med gjenkjennelig profil, fast trasé og høy frekvens er så videreført på en serie med stamlinjer for buss, skriver juryen. Juryen mener også at samarbeidet mellom de involverte aktørene har bidratt til å utvikle et attraktivt kollektivtilbud til befolkningen.

BOBY-PRISEN
2012

Norsk Bolig- og Byplanforening overrakte i 2012 sin byutviklingspris *”Bolig- og byplanprisen”* til Bergen Kommune, Hordaland Fylkeskommune og Statens Vegvesen for samarbeidet om å realisere Bybanen. Prisens formål er å heve samfunnets interesse og respekt for god bolig- og byplanlegging, samt å styrke fagmiljøenes fokus på kvalitet i planprosesser, planprodukter og utbyggingsprosjekter.

I juryens begrunnelse heter det at BOBY-prisen 2012 er et bevis på at samarbeid og felles vilje til kvalitet lønner seg. Juryen er enig om at det har vært rask fremdrift og et vellykket resultat.

VAKRE VEGERS PRIS
2012

Bybanen ble i 2012 tildelt Vakre vegers pris for nyanlegg. ‘Vegdirektørens pris for vakre veger’ – som prisen offisielt heter – er en prestisjetung hederspris for anlegg med gode estetiske kvaliteter tilpasset omgivelsen. Vegdirektørens pris er opprettet og blir utdelt av Vegdirektoratet ved vegdirektøren.

Juryens uttalelse; *«Juryen mener at målsettingene i prosjektets designprogram er gjennomført på en overbevisende måte. Markbelegg, kanter, tunnelportaler, plattformer, leskur, kontaktledningsmaster m.m. har god form, farge og materialbruk og utgjør til sammen en helhetlig design. Bruken av vegetasjon er gjort nennsomt og bevisst, og kunstprosjektet bidrar ytterligere til å heve bybanens opplevelsverdi og estetiske kvaliteter.*

SRF-PRISEN
2011

Salgs- og Reklameforeningen i Bergen tildelte i 2011 SRF-prisen til Bybanen. Juryens begrunnelse; *”Juryen mener at Bybanen Utbygging og Skyss har lykkes innenfor de fleste områder man kan definere som markedsføring. Prosjektet har involvert fagområdene landskapsarkitektur, industridesign, grafisk design, tekstildesign og merkevarebygging i tillegg til markedsføring rettet mot trafikantene. Alt fra uniformer, plattformer, billettautomater og vogner er gjennomført med god form, farge og materialbruk som utgjør til sammen en helhetlig design. Kunstprosjektet langs linjen bidrar ytterligere til å heve Bybanens opplevelsverdi og estetiske kvaliteter. Dette er godt marketinghåndverk.”*

RED DOT DESIGN AWARD
2011

Bybanen mottok Red Dot Design Award i 2011 for bybanevognene. Red Dot Design Award er en internasjonalt anerkjent utmerkelse for god design, utdelt årlig av Design Zentrum Nordrhein Westfalen for arbeid som har en utsøkt designkvalitet.

Utformingen av bybanevognene var en del av det totale designprogrammet der Designgruppen besto av Fuggibaggi Design, Arkitektgruppen Cubus og Kontrapunkt. Prisen deles med Paulussen Design & Consulting, Tyskland. Vognene ble produsert av og utviklet i samarbeid med Stadler Pankow Berlin. Prisen ble mottatt i Essen, Tyskland.

WORLDWIDE PROJECT
OF THE YEAR 2011

Tramways & Urban Transit utnevnte Bybanen til vinner av Worldwide Project of the Year under Light Rail Awards 2011. Bybanen konkurrerte mot bybanene i Dalla i USA, Angers i Frankrike og Gold Coast i Australia.

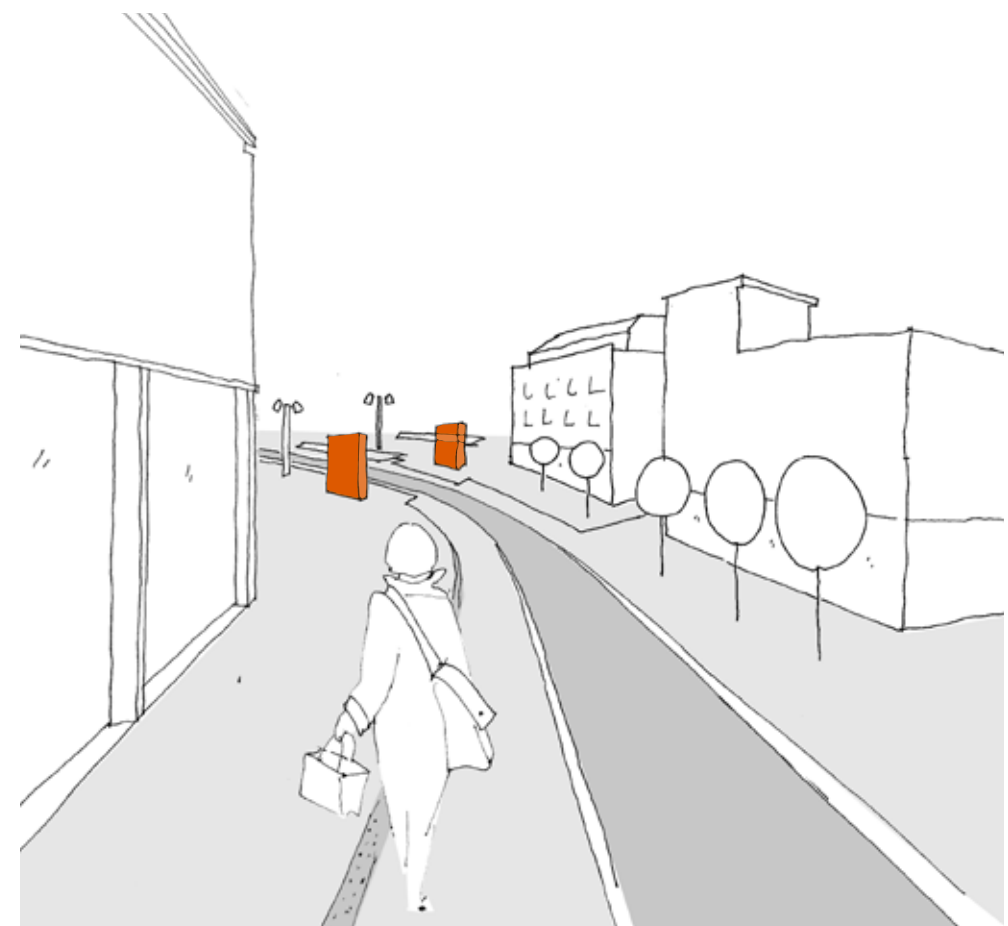
Juryen begrunnet utvelgelsen med at *”Dette fantastiske systemet er modell for utvikling av bybaner over hele verden”* og *”Effektiv design og planlegging gjorde at den første linjen ble realisert på bare to år, innenfor tidsplanen og innenfor budsjett. Den har allerede forbigått alle forventninger om passasjerutvikling, og enda mer viktig, blitt et landemerke for regionen.”*

ORIENTERINGEN

Når du finner frem

Det skal være lett å se Bybanen i bybildet. Den oransje skiven gjør holdeplassen synlig, mens den hvite linjen, sporet og mastene viser deg hvor Bybanen går. Belysningen og ledelinjene på stoppet gjør det enkelt for den reisende å finne frem.

Den oransje skiven

Den oransje skiven er Bybanens "varde" som viser vei til holdeplassen. Den synes på lang avstand, er lik på alle holdeplassene og gjør det enkelt å finne stoppet.

Den oransje skiven er godt synlig både i den tette byen og i det åpne landskapet. Fargen og høyden sees godt på lang avstand. Den viser hvor du kjøper billetten på holdeplassen. Den oransje skiven er informasjonspunktet på holdeplassen der all informasjon er samlet.

FARGEN ER INSPIRERT AV BERGEN

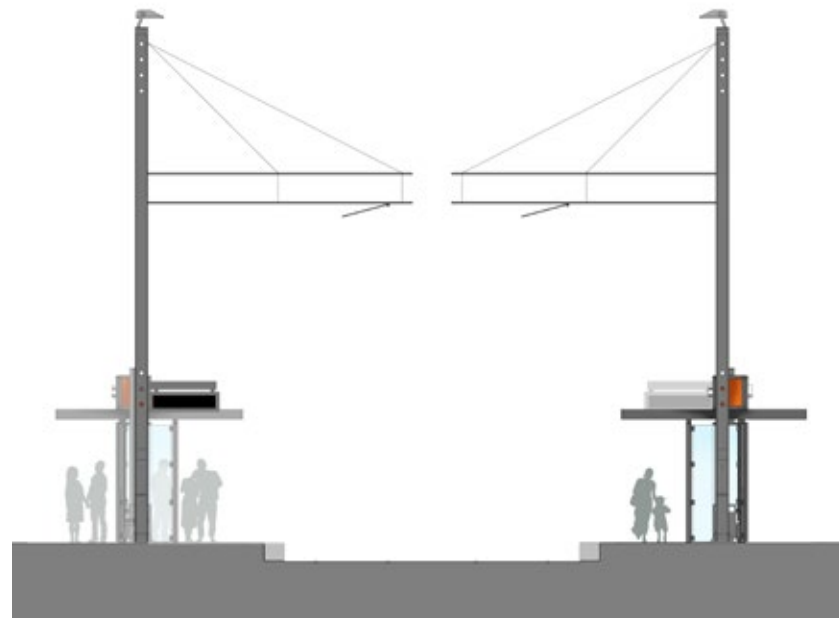
Den oransje skiven låner fargen fra bebyggelsen i Bergen. Den er utformet i en markert minimalisme som både glir inn i byens helhet og gir Bybanen egenart.

Synlighet i landskapet

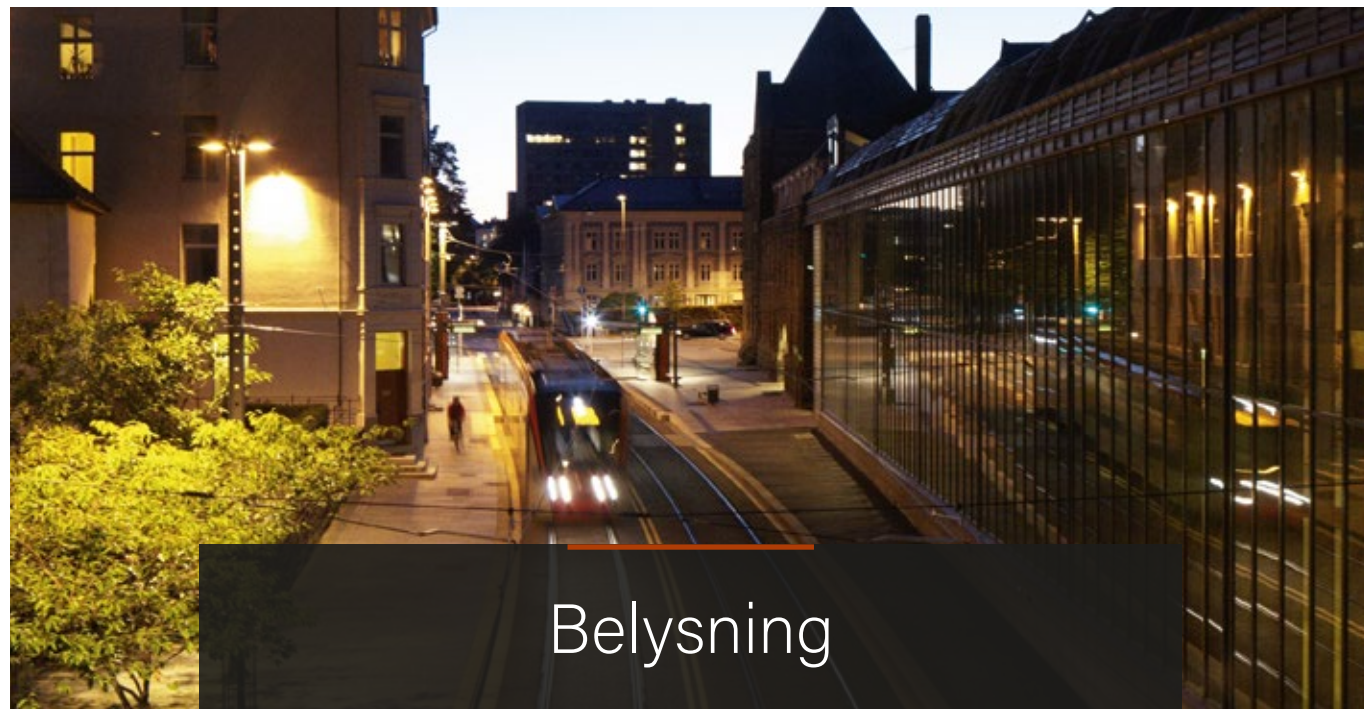
Bybanens trasé, den hvite linjen, spor, master, og ledelinjer er alle med å vise vei til Bybanens holdeplasser i et samlet helhetlig design.

Ledelinjene viser veien til holdeplassen, hvor banen stopper og hvor dørene åpner seg.

Den hvite linjen og banesporet viser hvor banen går i byen. Banesporet og kjøreledningsmastene forsterker synligheten av banen. Ulike materialer i sporlegemet, gir andre ferdende signal om overganger og skaper sammenhenger med landskapet rundt banen.

Belysning

Belysning av holdeplassen gjør det enklere for de reisende å orientere seg i mørket. Belysningen gjør holdeplassen synlig i omgivelsene, og gir den reisende oversikt og trygghet.

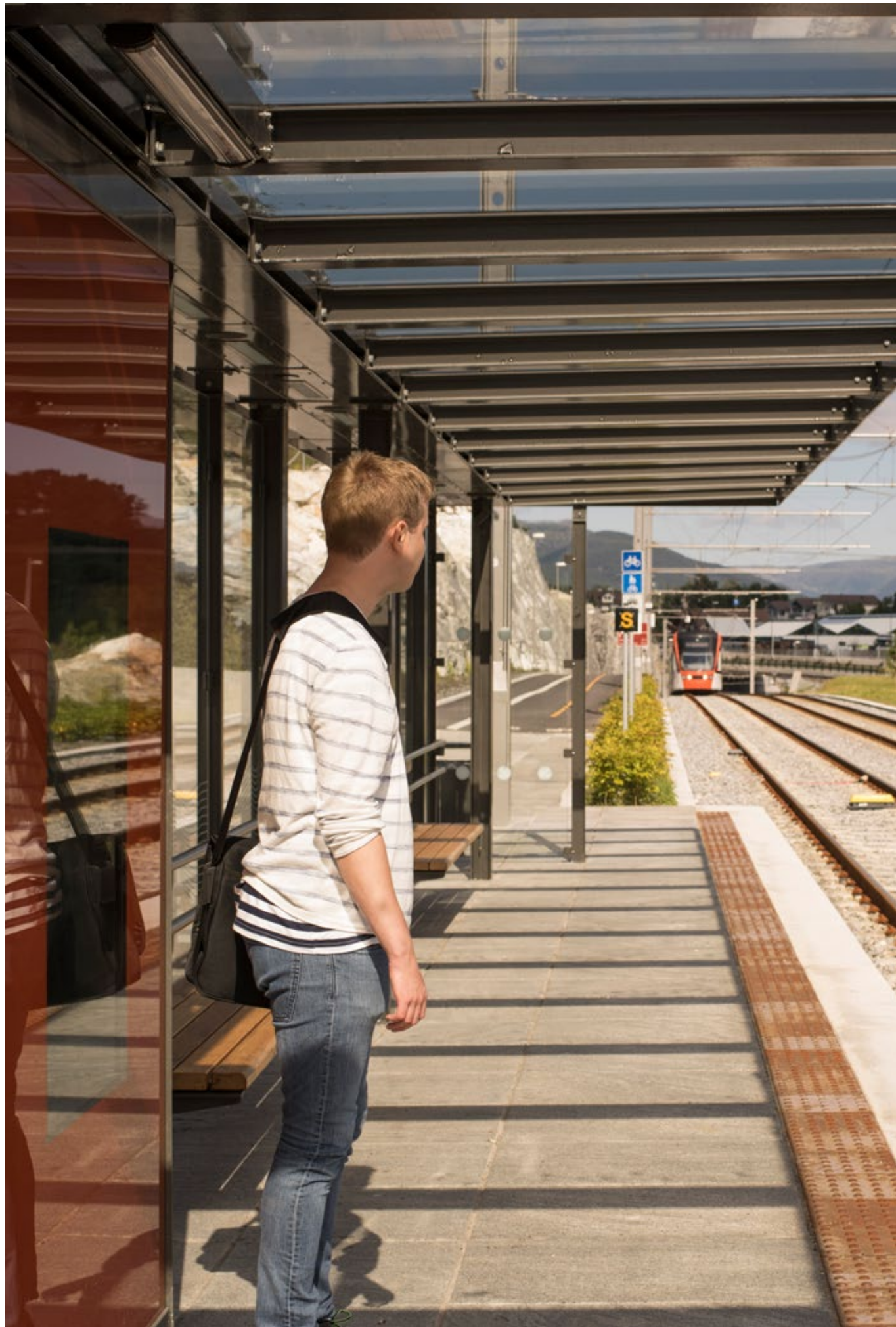

Det er utarbeidet to nivåer av plattformbelysning som samlet gir oversikt og trygghet. Kjøreledningsmastene gir et klart lys til hele holdeplassen, mens leskurenes innvendige belysning gir varmt omsluttende lys til de ventende.

TRYGG ATMOSFÆRE

For å skape en tryggere og mer tiltrekkende atmosfære, er lysnivået i overbyggene og på den oransje skiven, sterkere enn på resten av perrongen.

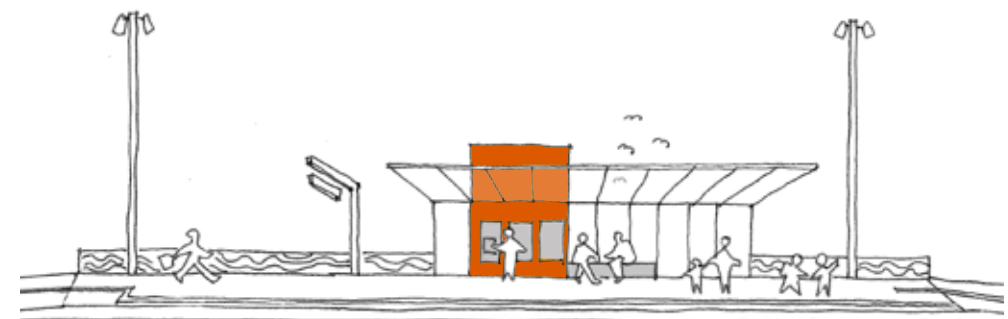

HOLDEPLASSEN

Når du venter

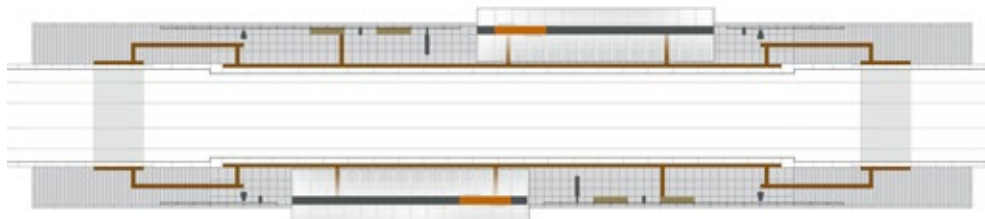
Holdeplassen er Bybanens håndtrykk til den reisende. Den er trygg, tørr og tilgjengelig for alle. Møblering, glassvegger og sanntidsinformasjon gir rom for avslappet venting og visshet om at du ser når banen kommer.

Holdeplassprinsippet

Holdeplassene med plattform og leskur er Bybanens mest synlige element i bybildet. Et fast prinsipp gjentas på alle stoppestedene langs hele banen og gir brukerne tydelig gjenkjenning selv i svært varierte miljø. Holdeplassen har en klar, enkel og ærlig egenidentitet.

UNIVERSELL UTFORMING; DESIGN FOR ALLE

Bybanen er universelt utformet og leder brukeren til og fra banen. Utformingen gjør at du ledes fra tilstøtende fortau til du har funnet din plass i vognen. Ved reises slutt forlater du banen og finner intuitivt veien videre.

Alle holdeplassene oppleves like. Gjentakelse både i form og materialbruk sikrer forutsigbarhet som er viktig for mange brukere av banen.

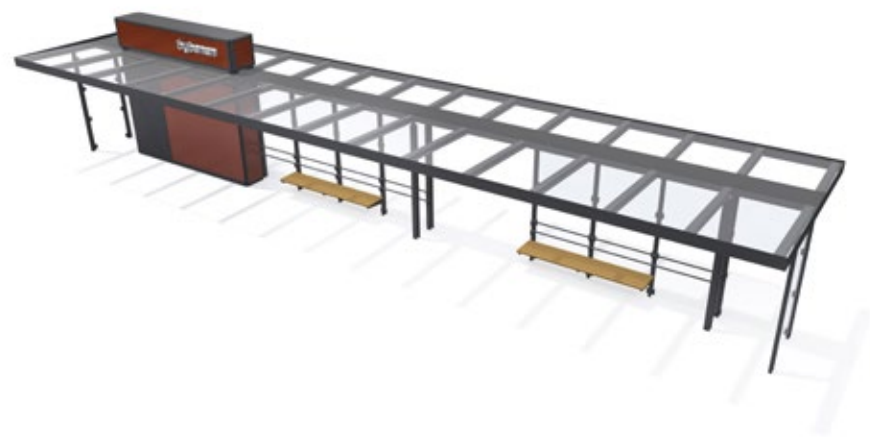
PLATTFORMEN

Plattformen definerer holdeplassen og gir den en tydelig ramme. Den er utformet for å gi god logistikk med en ventesone og en tydelig av-og-påstigningsone. Ledelinjene i gulvet viser hvor du kjøper billett i den oransje skiven og hvor du skal gå inn på banen. Materialet i plattformgulvet er i solid, varig, granitt og henter inspirasjon fra brosteinsgulvene i Bergen. Gulvet er bygget i et modulsystem som integrerer all møblering og utstyr på holdeplassen, og ledelinjer trer tydelig frem og er utformet i en markert minimalisme som både glir inn i byens helhet og gir Bybanen egenart.

Leskuret

Leskurene er utformet med et enkelt og tydelig formspråk. De er transparente og synliggjør de lokale omgivelsene rundt hvert stoppested. Det enkle bygget er designet med fokus på den reisendes komfort i form av overdekning, tydelig informasjon og universell tilgjengelighet.

TRYGT Å VENTE

Leskuret er utformet åpent og enkelt for å gi tilstrekkelig ly og le når du venter noen minutter. Leskuret består av tre tydelige hovedelementer:

- Den oransje skiven er holdeplassens sentrale element.
- Bakveggen definerer rommet du venter i uten å stenge sikten mot omgivelsene.
- Taket strekker seg ut over plattformen og gir beskyttelse for regn.

Møblering

Møblene inngår i Bybanens design og understreker opplevelsen av merkevaren; lett, enkel, tilgjengelig og forutsigbar.

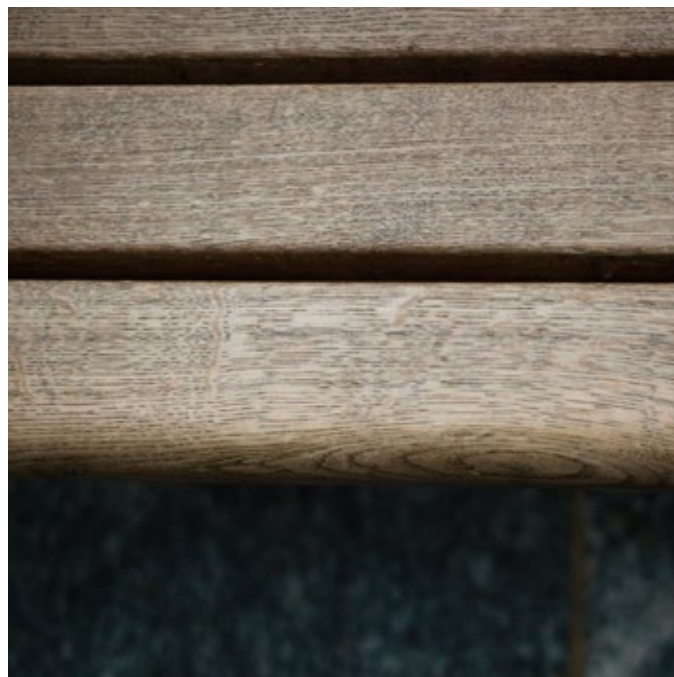
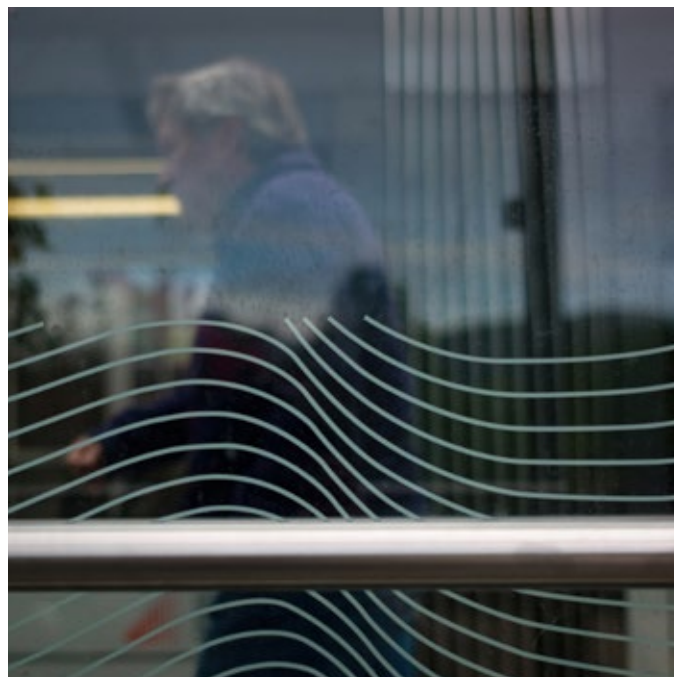
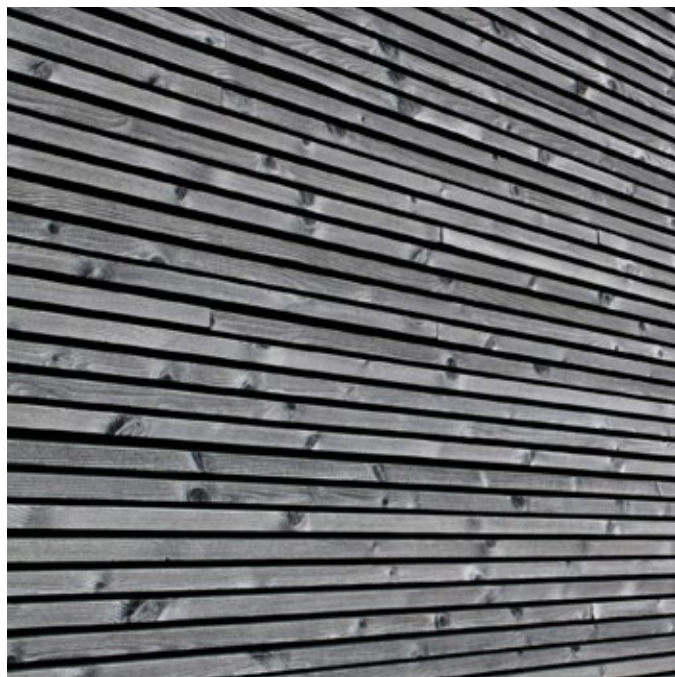

Leskur, benker, bosspann og holdeplassrekkverk, utgjør plattformens møblering. All møblering er plassert i bakkant av plattformen for å gi åpenhet og passasjerflyt inn og ut av banen. Plattform, leskur og møblering forholder seg til samme konsekvente modulsystem.

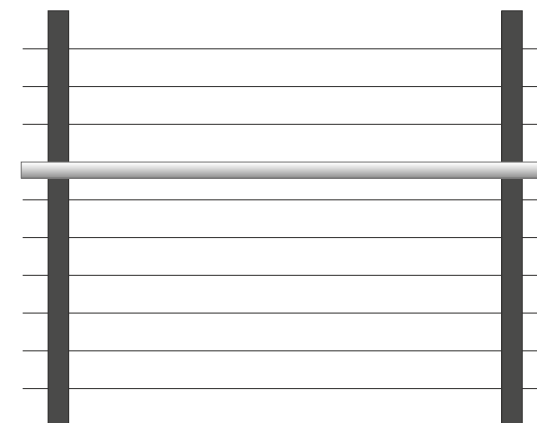
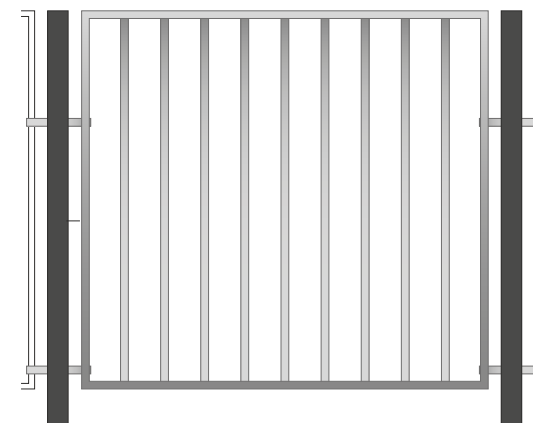
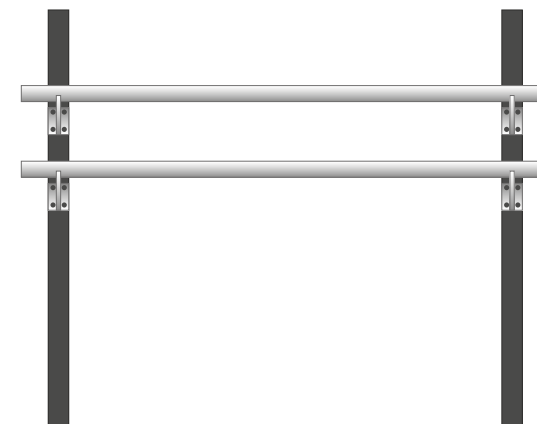
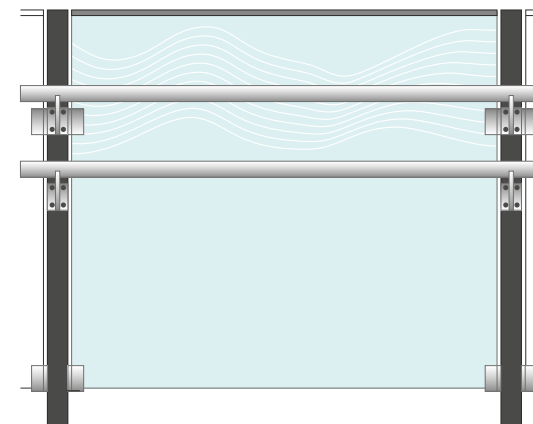
BENKENE

Benkene er designet ut fra helhetsprinsippet om at alle elementer skal inngå i et samlet bilde og ikke bære egen, særskilt identitet. Benkene har derfor et enkelt formspråk som harmonerer med leskurene. Sitteflatene på benkene er i treverk, som gir en behagelig og varm overflate.

FARGER OG ELEMENTER

Bybanen har en fast farge- og materialpalett, som består av glass, stål, granitt og treverk. Den gjenkjennelige oransje fargen brukes for å tiltrekke oppmerksomhet, mens øvrige farger og materialer er avdempet og nedtonet. Den oransje fargen skal ikke benyttes som et rent dekorelement, men brukes som signal om informasjon. En mørk gråfarge på vertikale stålelementer markerer holdeplassens avgrensning, mens en lysere gråfarge benyttes på flater langs traseen som skal vekke minst mulig oppmerksomhet fra de reisende.

REKKVERK PÅ HOLDEPLASSEN

Bybanen benytter fire ulike typer rekkverk; glass-, spile-, wire- og lederekkverk, for å gi beskyttelse, åpenhet og sikkerhet.

Glassrekkverket gir beskyttelse mot trafikk og le for vinden. Det gjør ventesonen mer attraktiv.

Spilerekkverket brukes i overgangsoner for å lede og sikre passasjerenes ferdsel.

Håndlisten brukes som lederekkverk.

Det åpne rekkverket med wire og perforerte stolper brukes slik at alle trafikanter skal være godt synlige for hverandre.

Bybanen har høy frekvens som varierer i løpet av døgnet. Sanntidsinformasjonen forteller når Bybanen kommer og hvilken retning den går. Den forsterker opplevelsen av frekvens og forutsigbarhet.

Sanntidsmasten og den oransje skiven inneholder viktig informasjon til den reisende. Sanntidsdisplayet viser nedtelling til neste bane, forsinkelser eller driftsproblemer. Displayet er på en egen mast som er plassert utenfor leskuret slik at den er godt synlig.

All informasjon til den reisende er samlet på den oransje skiven. Her finner du også billettautomat, knapp for opplesning av sanntidsinformasjon og nødintercom.

Ledelinjene gir informasjon om plattformens utstrekning, vogndørenes plassering og viser vei til hvor du kan kjøpe billett.

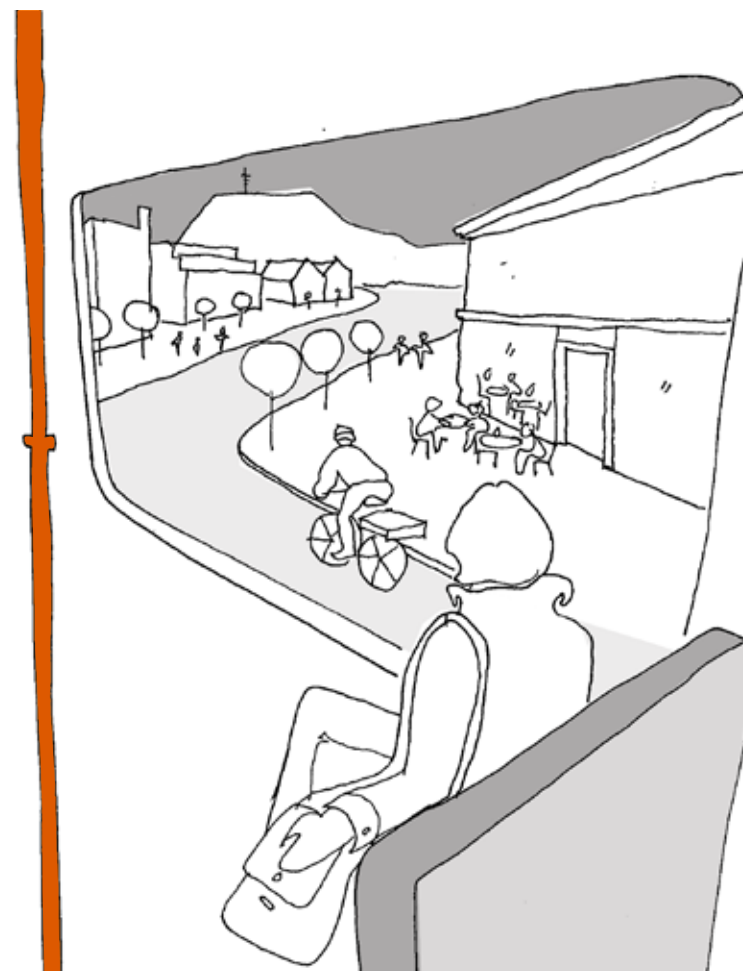

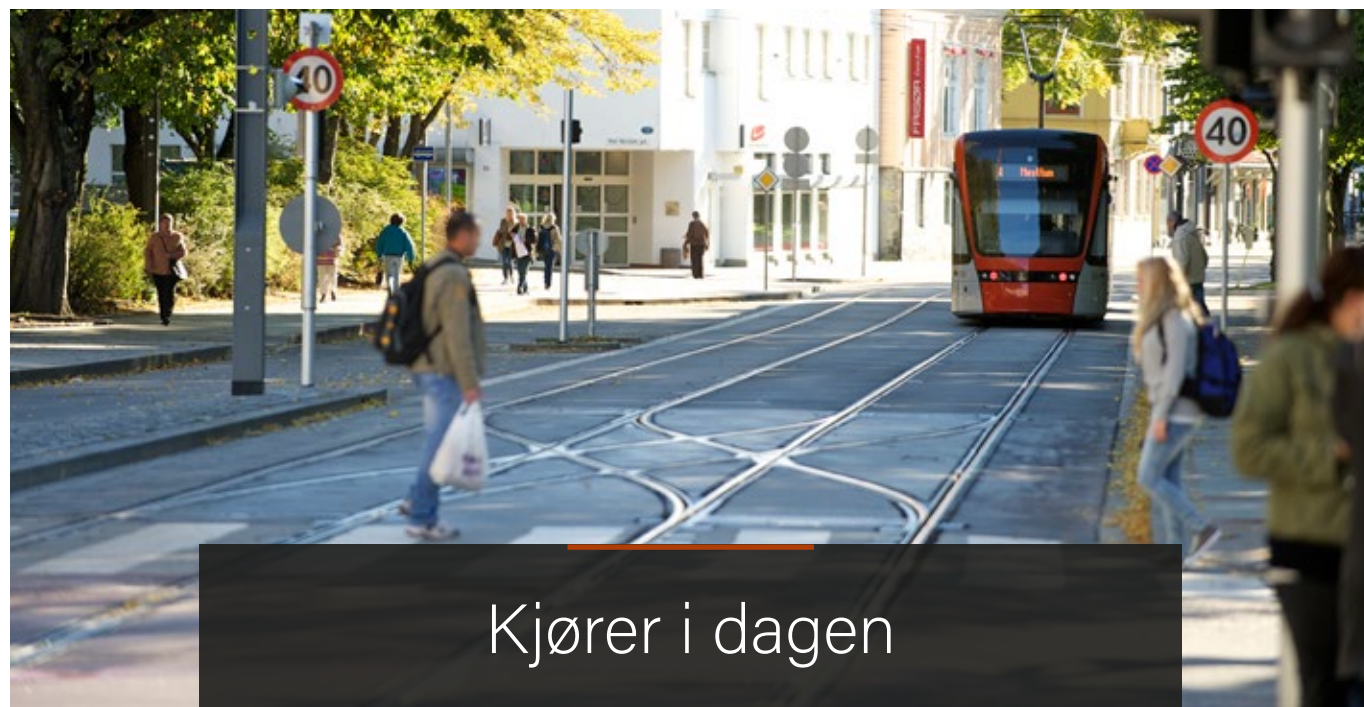

BANEN I LANDSKAPET

Når du reiser

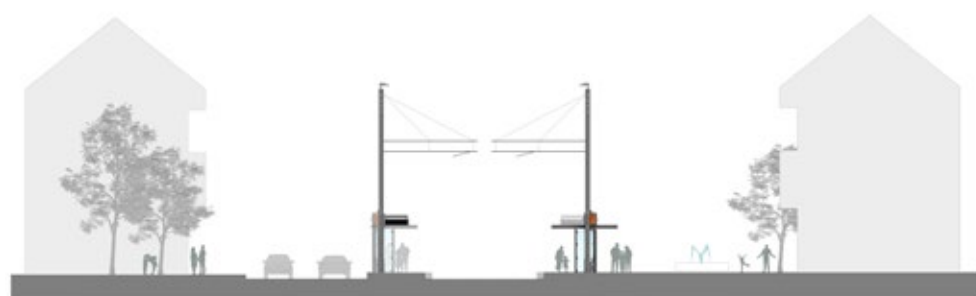
Bybanen er en del av bybildet.
Som hovedregel går banen i dagen.
Det gjør den synlig, tilgjengelig, lett og
enkel å bruke. Som reisende vet du hvor
du er og får en nærhet til byens
omgivelser underveis.

Kjører i dagen

Den åpne løsningen gir en synlig bane i landskapet. Det gjør at Bybanen er der du er, og det gjør den enkel å velge. Reisen er behagelig, mens den tar deg gjennom byens varierte landskap.

BYBANEPRINSIPPET – EN ÅPEN LØSNING

Bybanen er et sporvognssystem som går i egen trasé over bakken, har forkjørsrett og prioritet i kryss. Den kjører raskere utenfor bykjernen enn inne i byen. Bybanen kjører i hovedsak på sikt, ikke på signal. Sikkerheten styrkes ved at det er lys og åpenhet rundt sporet. Bybanen er laget for de korte reisene.

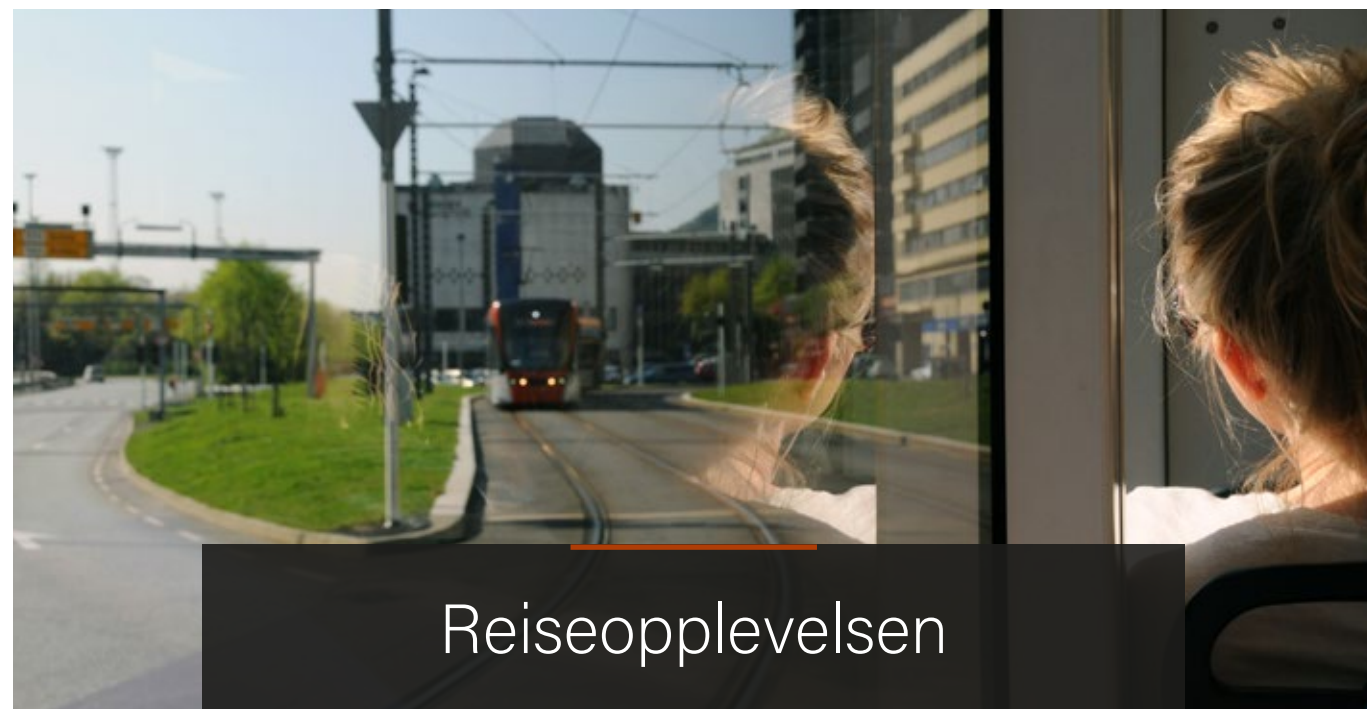

Bybanen er en rask bane, med en snittfart på ca. 28 km/t. Til sammenligning er gjennomsnittsfarten for T-banen i Oslo 30 km/t, metroen i New York 27 km/t og metroen i London 33 km/t.

EGEN TRASÉ GIR FORUTSIGBAR REISETID

Bybanen går i egen trasé. Det gir en en rask og uhindret ferd som gir trygghet og forutsigbarhet om at en kommer frem i tide. Selv om banen går gjennom den tette byen har den prioritet i alle kryss og forkjørsrett i forhold til andre trafikanter. Reisetiden er tilnærmet lik hver gang. Ved planlegging av banen må der være en god balanse mellom kjøretid og avstand til nærmeste holdeplass.

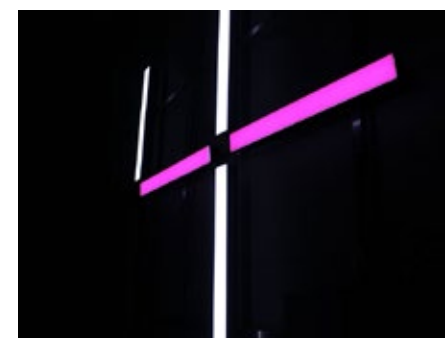
Reiseopplevelsen

Bybanens vogner er åpne og lyse med store vinduer som gir kontakt med omgivelsene. Reiseopplevelsen berikes av godt utsyn over varierte by- og landskapsrom. Områdene langs banen utformes for å gi kvalitet til den reisende.

KUNST LANGS BYBANEN

Bybanen har et eget kunstprogram. Bybanekunsten er adskilte kunstprosjekter langs hele traseen; elektroniske verk, veggmalier og skulpturer. Det skal også planlegges for nye kunstprosjekter i kommende byggetrinn.

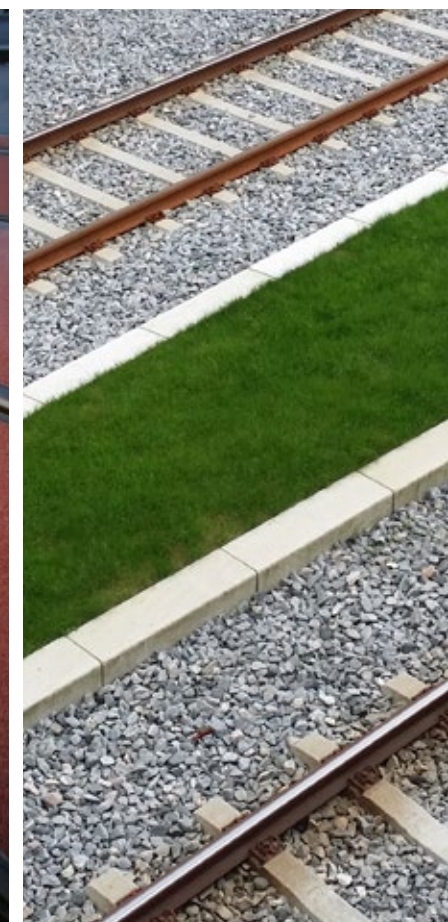
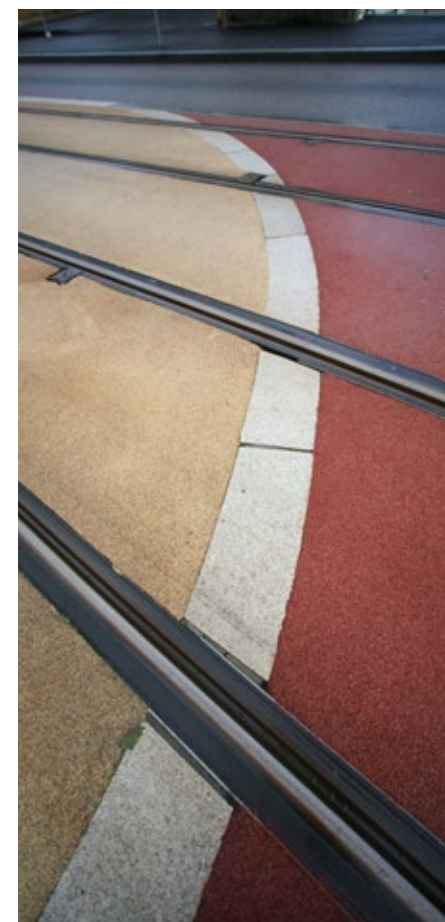
Traseen er tydelig markert i landskapet. Sporet, den hvite linjen og kjøreledningsmastene er de gjenkjennelige og synlige tegnene på hvor banen går.

DESINGPRINSIPPENE LANGS TRASEEN

Murer, broer, tunnelportaler, dekker, kanter, master, vegetasjon og terrengforming er alle deler av Bybanens helhetlige designprinsipper. Alt benyttes for å oppnå et helhetlig design for banen og møtet med de egne kvaliteter langs traseen.

DEN HVITE LINJEN

Den hvite linjen er Bybanens «røde tråd» i alt åpent landskap. Linjen avgrenser Bybanens sporområde, der banen har prioritet. Den angir banens sikkerhetssone; området forbeholdt Bybanen. Andre trafikanters kryssing av linjen skal kun skje på markerte felt. På holdeplassen utgjør den hvite linjen plattformkanten, med tydelig fargekontrast til den mørke varsellinjen i bakkant. Den hvite linjen fungerer også som et skille mellom ulike materialer, fyllmasse og belegg. Slik urbaniserer og strammer den opp sportraseen gjennom byen og landskapet.

VARIERT DEKKE

Dekke og sportype i traseen varierer alt etter hvilke kvaliteter det er i det omliggende landskapet. Designmanualen definerer hvor de ulike dekkene skal benyttes. Dekke i spor er alltid differensiert fra omliggende dekker. Det viser tydelig hvor traseen går. Egne dekker markerer overganger for fotgjengere og kjøretøy.

SYKKELVEIER OG GANGTRASEER

Med bybaneutbyggingen styrkes sykkelnettet i Bergen. Langs banetraseen etableres det et nett av sykkelveier. Ved holdeplassene bygges det sykkelparkering. Rundt stoppene etableres nye gangakser for å forenkle adkomsten for gående.

Vognene

Vognene er designet med en tydelig oransje front for å stå klart frem i by- og trafikkbildet. God plass og åpenhet gjør at vognene oppleves romslige og inviterende.

EN DEL AV BYBANENS MERKEVARE

Eksteriøret og interiøret i vognene inngår i det helhetlige designet for Bybanen. Dette fremmer komfort, åpenhet og enkelhet. Vognene er universelt utformet slik at alle brukergrupper ivaretas. Adkomsten er trinnfri på alle holdeplasser, fargesettingen på vognene viser hvor dørene åpnes, innvendige lyd- og lyssignal gjør orienteringen enklere.

UTSMYKNING

Vognene har utsmykning i himlingen. Variasjonen i uttrykkene beriker reiseopplevelsen. Da Bybanens nye vogner skulle utsmykkes ble byens skoler og barnehager invitert til å sende inn tegninger. Dette i tråd med konseptet "Banen vår". Tusenvis av flotte barnetegninger ble mottatt og satt sammen til tre ulike takdekorasjoner til bruk i ni vognsett.

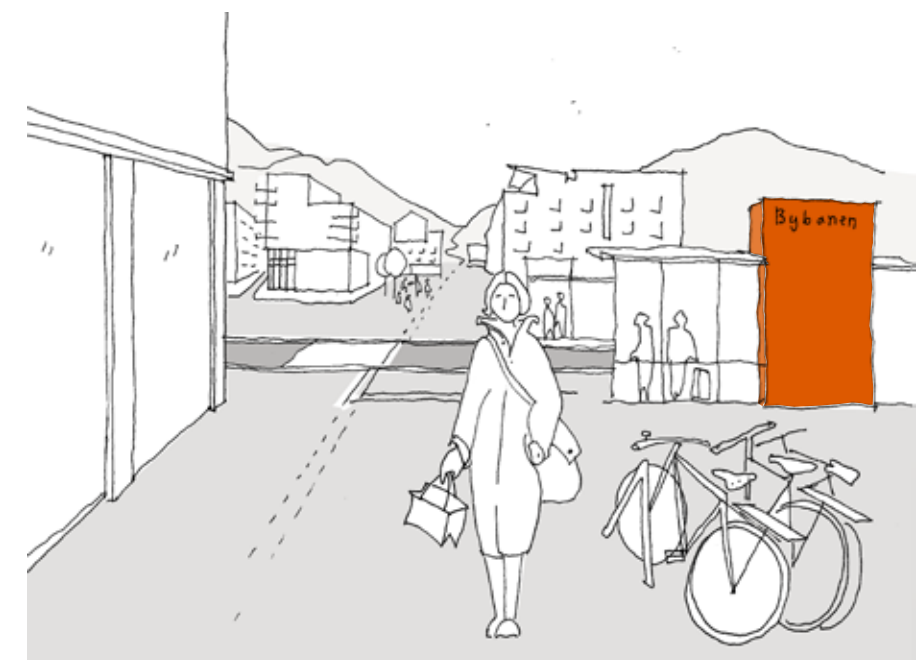

OMRÅDET RUNDT

Når du kommer frem

Holdeplassen er døren til omgivelsene. Den er et lokalt nav for byutviklingen og fortettingen rundt hvert stopp. Her går du fra å være passasjer til å bli fotgjenger. Omgivelsene skal gjøre det lett å orientere seg og se hvilken retning du skal gå i.

ÅPENT ROM

Et sentralt og åpent byrom, eller et åpent rom i landskapet i tilknytning til holdeplassen, gir god oversikt og umiddelbar forståelse av området. Du opplever stedets karakter og egenart, og finner gangveiene ut i omgivelsene.

Åpent og lesbart system

Når du går av banen får du en umiddelbar forståelse av hvor du er. Fra holdeplassen har du god oversikt over området du er kommet til. Siktlinjer og gangbaner ut fra holdeplassen er enkle å finne og oppleves naturlige.

ÅPNE SIKTLINJER

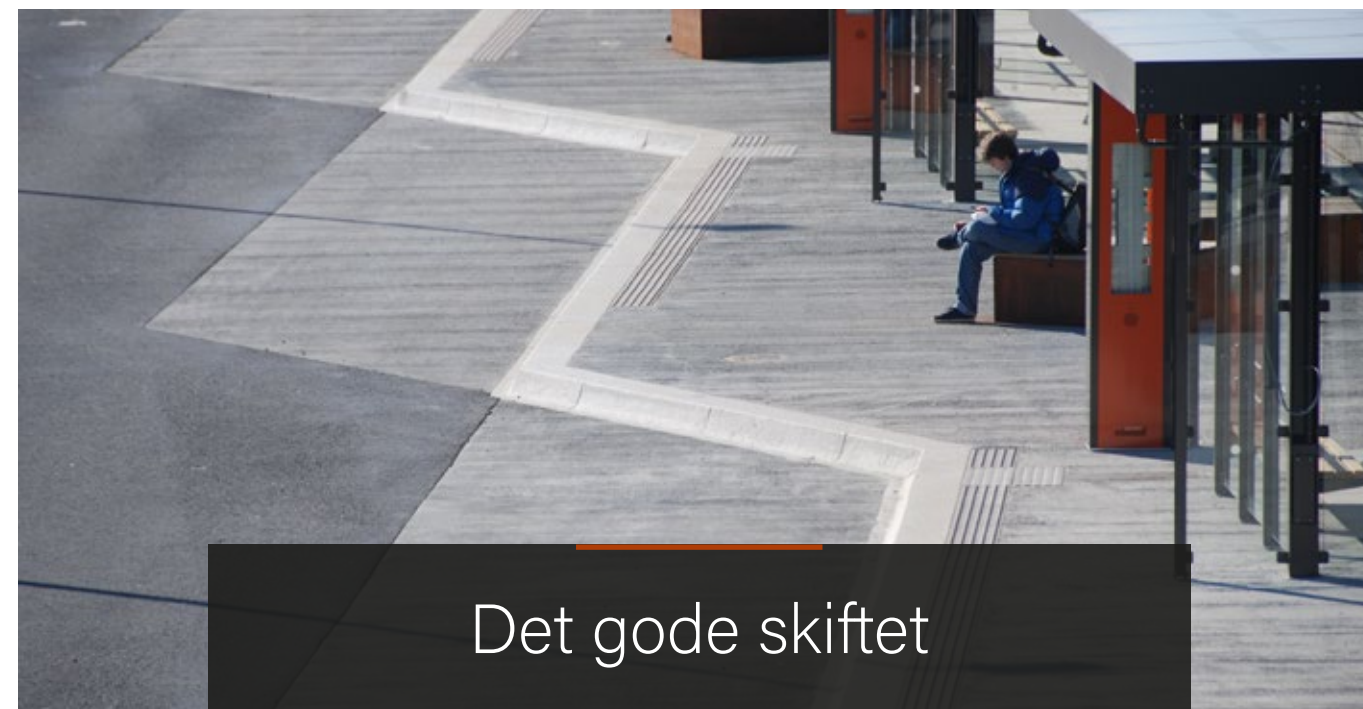
Oversikt er svært viktig for den reisende. Ramper, murer, rekkverk, gjerder, vegetasjon eller avgrensninger rundt holdeplassen plasseres uten å stenge for siktlinjene ut i omgivelsene.

Det lokale gulvet

Når du går fra holdeplassen og ut i omgivelsene, beveger du deg fra plattformens gjenkjennbare granittgulv og ut på det lokale gulvet. Dette viser at reisen er over.

Det gode skiftet

Det skal være lett å skifte mellom Bybanen og andre transportmidler. Du skal enkelt kunne bevege deg fra banen ut i nærområdet, eller bytte til sykkel, buss, bil, tog eller fly.

BYTTEPUNKTENE LANGS BANEN

Bybanestoppene varierer i størrelse, der terminalene er de største knutepunktene. Byttepunktene er ulikt tilrettelagt for skifte av transportmidler. Noen har innfartsparkering, andre har sikker sykkelparkering, mens de fleste er tilrettelagt for bytte til buss.

Prosjekteringsveileder — versjon 01 2017
Prosjekteringsveilederen er utarbeidet av Arkitektgruppen Cubus, Kontrapunkt, Haltenbanken og Bybanen Utbygging.
Digital versjon er tilgjengelig på www.bybanensveileder.no

Foto
Thor Brødreskift (forside)
Atle Kårstad (5, 13, 21, 23, 25, 31, 41, 45, 47, bakside)
Francisco Munoz (18, 20, 21, 26, 28, 30, 43, 44, 50, 52, 54)
Bergen kommune / Christine Hvidsten (4, 6, 11, 13, 29, 32, 37, 42, 43, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 54)
Bybanen Utbygging (7, 9, 12, 25, 31, 33, 43, 45, 47, 51)
Magne Sandnes (5, 31)
Morten Wanvik (7, 22, 41, 53)
Fred Jonny Hammerø (7)
Ivan Brodey (24, 47, 51)
Arkitektgruppen Cubus (21, 33, 34, 53)
Skyss (36, 37, 38, 40, 45)

Illustrasjoner
Arkitektgruppen Cubus

Kunst avbildet i prosjekteringsveileder
Veggmaleri av Maria Sundby (21)

Floke av Annette og Caroline Kierulf
Prime av Marius Watz
Puls av HC Gilje
The White Rabbit av Rachel Elisabeth Dagnall og Anita Hillestad
60°N, 05°E av Thorsten Goldberg
Sirkelspill av Per Formo (43)

Tegning av Ida Maria, 5 år, Prismen Kanvas barnehage (47)

bybanen utbygging

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

Statens vegvesen

BERGEN
KOMMUNE